

Laurent Gounelle

Bestselerio „Dievas visada keliauja *incognito*“ autorius

Diena, kai išmokau gyventi

Alma littera

„Kas moka valdyti save, tas galingesnis ir už
pasaulio valdovą.“

BUDA

„Žmogus savo būtį suvokia tik ribinėse
situacijose.“

KARLAS JASPERSAS

1

Išrauti blogį su šaknimis.

Pro vonios kambario langą antrame aukšte, įprastais judesiais braukydamas per smakrą barzdaskute, Džonatanas žvelgė į dobilus, nenumaldomai besiveržiančius į jo pievelę. Jau tris mėnesius jis nuomojosi rausvą nameliuką gražioje San Fransisko gatvelėje. Vargšė pievelė, nugeltinta negailestingos liepos mėnesio saulės, atrodė, netrukus kapituliuos. Klopiralidas nepadeda. Mėnesio pradžioje buvo išpurkštas visas kanistras, bet jokios naudos. Reikia viską išrauti, dobilas po dobilo, pagalvojo Džonatanas, monotoniškai burzgiant skutimosi mašinėlei. Jis stengėsi kuo geriau prižiūrėti už namo pietinėje pusėje plytintį sodą: jame žaisdavo jo dukra Klojė, atvykstanti kas antrą savaitgalį.

Baigdamas skustis Džonatanas išmaniajame telefone peržiūrėjo elektroninį paštą. Keli klientų prašymai, vienas skundas, perkelti darbo pietūs, buhalterijos mėnesio ataskaita, telefono operatoriaus komercinis pasiūlymas ir keletas naujienlaiškių. Grįžęs prie veidrodžio, paėmė teptuką, buteliuką rudų dažų ir atsargiai ištepė pirmuosius žilus plaukus. Kai tau trisdešimt šešeri, dar per anksti taikstyti su bėgančio laiko pėdsakais.

Džonatanas skubiai susiruošė, nenorėdamas pavėluoti į kasdienį susitikimą aikštės kavinėje: prieš penkerius metus įkūrė

nedidelę draudimo bendrovę, trys partneriai kasryt trumpam susibėgdavo terasoje išgerti kavos. Viena iš bendrasavininkių buvo Andžela, jo buvusi širdies draugė: nors juodu neseniai išsiskyrė, tai nepakeitė to, regis, amžino ritualo.

Jų bendrovė vienintelė mieste teikė paslaugas smulkiesiems regiono verslininkams. Iš pradžių sekėsi sunkiai, bet dabar, pradėjus dirbti stabiliai, visi partneriai ir jų asistentė kas mėnesį gaudavo algą, nors ir nedidelę. Bendrovei pavyko įsitvirtinti, prieš akis vėrėsi daug žadančios augimo perspektyvos. Žinoma, nebuvo galima nė akimirkos atsipalaiduoti, ir kartais Džonatanas pasijusdavo netekęs jėgų. Tačiau jis ir toliau tikėjo, kad viskas įmanoma ir kad žmogų sustabdyti gali tik jo paties nubrėžtos ribos.

Džonatanas nulipo laiptais ir nužingsniavo prie vartų. Oras maloniai dvelkė vasaros rūku. Namą nuo gatvės skiriantis sodelis buvo ne geresnės būklės nei sodas už namo. Kadangi čia buvo šiaurinė pusė, viešpatavo samanos.

Pašto dėžutėje Džonatanos laukė keletas laiškų. Jis atplėšė banko pranešimą. Automobilio remontas įklampino į skolą. Reikia kuo greičiau papildyti sąskaitą. Antras laiškas buvo nuo telefono operatoriaus. Be abejo, dar viena sąskaita...

– Labas rytas!

Su juo sveikinosi kaimynas, irgi atėjęs pasiimti pašto. Jis visada atrodydavo ramus ir patenkintas, – tikras laimės kūdikis. Džonatanas pasistengė nutaisyti tokią pat išraišką.

Į kojas miauksėdamas ėmė trintis katinas. Pasilenkęs Džonatanas jį paglostė. Katiną laikė senutė, gyvenanti greta nedeliame daugiabutyje. Murklęs dažnai užsukdavo į Džonatanos sodą – dideliam Klojės džiaugsmui.

Katinas žingsniavo šaligatviu pirma Džonatanos. Priėjęs daugiabučio duris miauktelėjo, žiūrėdamas į Džonataną. Šis stumtelėjo duris, katinas smuko vidun, bet ir toliau nenuleido nuo jo akių.

– Nori, kad palydėčiau, ką? Žinai, aš skubu, – tarė Džonatanas spausdamas lifto mygtuką. – Nagi, eikš!

Bet katinas ir toliau stovėjo prie lifto, tyliai miauksėdamas.

– Žinau, tau labiau patinka laiptai... Bet aš neturiu laiko. Na, eikš gi...

Katinas sumirksėjo, bet nė nekrustelėjo. Džonatanas atsiduso:

– To jau per daug...

Jis čiupo katiną į glėbį ir užkopė laiptais į ketvirtą aukštą. Paskambino į duris ir nieko nelaukęs nukurnėjo žemyn.

– A, štai ir tu, peštuk! – pasigirdo senutės balsas.

Džonatanas perėjo dar snaudžiančią gatvelę, dešinėje įsuko į prekybinę gatvę ir pasiekė nedidelę aikštę, kurioje turėjo susitikti su kolegomis. Jis prisiminė vakarykštę demonstraciją, kurioje dalyvavo. Protestuoti prieš Amazonės miškų naikinimą susirinko keletas šimtų žmonių, pavyko atkreipti vietos spaudos dėmesį. Vis šis tas. Eidamas pro sporto parduotuvės vitriną, Džonatanas žvilgtelėjo į sportinius batelius, kurie jau senokai jį masino. Nuostabūs, tačiau beprotiškai brangūs. Kiek toliau nosį pakuteno viliojantis karštų pyragėlių kvapas, sklandantis pro austriškos kepyklėlės ventiliacijos angas, sumaniai įtaisytas fasadinėje pusėje. Buvo besusigundąs, bet paspartino žingsnį. Per daug cholesterolio. Iš visų dalykų, su kuriais kasdien tenka kovoti, sunkiausia atsispirti daugybei per dieną sužadintų troškimų...

Šen bei ten miegojo į antklodes įsisupę benamiai. Meksikietis bakalėjininkas jau dirbo, taip pat ir spaudos pardavėjas, o kiek toliau – puertorikietis kirpėjas. Džonatanas prasilenkė su keliais užsigalvojusiais pažįstamais, skubančiais į darbą. Po valandos gyvenimas čia ims virte virti.

Mišenas – seniausias San Fransisko rajonas. Ten tikra maišalynė: senstelėję Viktorijos stiliaus namai glaudžiasi prie bedvasių dangoraižių, o šie stiebiasi greta senų apskretusių daugiabu-

čių. Senoviniai pastelinių spalvų namai stovi šalia agresyviais grafičiais apipaišytų pastatų. Rajone daugybė bendruomenių, kurios gyvena kaimynystėje, bet tarpusavyje nebendruoja. Čia išgirsi pačių įvairiausių kalbų – kinų, ispanų, graikų, arabų ar rusų. Kiekvienas gyvena savame pasaulėlyje, nekvaršindamas galvos dėl kitų.

Atkišęs ranką, prisiartino elgeta. Džonatanas akimirką sudvejojo, paskui patraukė toliau, vengdamas jo žvilgsnio. Visų nesusėlpsi.

Jo partneris Maiklas jau sėdėjo kavinės terasoje. Tai buvo elegantiškas ketvirtą dešimtį perkopęs vyriškis žavinga šypsena, berte beriantis žodžius ir trykštantis tokia energija, kad kildavo įtarimas – gal jis prijungtas prie galingų baterijų, o gal tiesiog prisipumpavęs amfetamino? Maiklas vilkėjo smėlio spalvos kostiumą ir baltus marškinius, ryšėjo oranžinį megztą šilko kaklaraištį. Buvo užsisakęs didelį puodelį kavos ir morkų pyrago, – galėjai pamanyti, kad ši pasirinko norėdamas priderinti prie kaklaraiščio. Terasa užėmė nemenką dalį šaligatvio – pakankamai didelę, kad užmirštum apie automobilius, zujančius už dideliuose mediniuose vazonuose susodintų krūmų, kurie nebūtų padarę gėdos net kokios nors pilies oranžerijai. Pinti staliukai ir kėdės dar labiau stiprino įspūdį, kad esi ne mieste, o kur kitur.

– Kaip sekasi gerai? – entuziastingai šuktelėjo Maiklas. Beveik kaip Džimas Keris filme „Kaukė“.

– O tu? – kaip įprastai paklausė Džonatanas.

Iš kišenės išsitraukęs antibakterinio skysčio buteliuką, jis ant pirštų užvarvino keletą lašų ir energingai išsitrynė rankas. Maiklas žvelgė į jį linksmi šypsodamasis:

– Kuo puikiausiai! Ko imsi? Šiandienos pyragas tiesiog nuostabus.

– Tai dabar pusryčiams valgai pyragą?

– Laikausi naujos dietos: iš ryto šiek tiek cukraus, kad įsivažiuočiau, o vėliau per dieną – nė trupinio.

– Gerai, tegul bus pyragas.

Maiklas pamojo padavėjui ir pateikė užsakymą.

Iš trijų partnerių Maiklas geriausiai išmanė visas darbo subtilybes, ir Džonatanas dažnai juo žavėdavosi. Jis pavydėjo matydamas, kaip lengvai Maiklas įtikina klientą. Lankantis pas potencialius klientus, Džonatanui teko stebėti neįtikėtinų scenų – Maiklas sugebėdavo savo pusėn palenkti net ir didžiausius užsispyrėlius. Džonatanui irgi neblogai sekėsi, nes ilgai studijavo ir mokėsi taikyti pardavimo metodus, tačiau jam tekdavo kaip reikiant pasistengti, o Maiklui viskas ėjosi lengvai: jis kaip penkis pirštus išmanė visus būdus, kaip įtikinti klientus pasirašyti naujas sutartis, pasirinkti naujas paslaugas, vis labiau sustiprinti savo apsaugą ir netgi, patiems nė neįtariant, keletą kartų apsidrausti nuo tos pačios rizikos... Šioje srityje, kartą partneriams pareiškė Maiklas, svarbiausia – baimė, pagrindinė draudimo agento sąjungininkė. Ji šmėsteli verslininko žvilgsnyje, vos užsiminus apie kokią nelaimę, vagystę ar teisinį ginčą. Iš pradžių vos juntama, tačiau klastinga, netrukus ji įsiskverbia į jo mintis ir galiausiai ima valdyti jo sprendimus. Ką tuomet reiškia metinės įmokos, palyginti su nuostoliais, jei įvyks katastrofa ar įpykęs vartotojas paduos į teismą? Kuo niūresnės perspektyvos, tuo pigesnis atrodo draudimas...

Džonatanas buvo sąžiningas žmogus ir kartais jausdavo šiokią tokią kaltę. Tačiau tokius metodus taikė visi konkurentai, tad jų atsisakius būtų buvę blogiau tik jam pačiam. Šito beširdžio pasaulio taisyklės yra tokios, kokios yra, kartodavo jis sau. Geriau su jomis susitaikyti ir suktis kaip išmanai, jei nenori papildyti visuomenės atstumtųjų gretų...

– Žinai, – tarė Maiklas, – pastaruoju metu daug mažčiau apie tavo padėtį.

– Mano padėtį?

Maiklas linktelėjo. Jo šiltas žvilgsnis buvo kupinas užuojautos.

– Kuo daugiau judu stebiu, tuo tvirčiau manau, kad kasdien dirbti su savo buvusiąja – tau tikras pragaras.

Netikėtai užkluptas Džonatanas nieko neatsakė, tik pažvelgė į partnerį.

– Jūs tik skaudinate vienas kitą. Tai neprotinga.

Džonatanas vis dar nepajėgė atgauti žado.

– Taip tęstis negali.

Džonatanas nuleido akis. Maiklas į jį žvelgė kone švelniai.

– Todėl geriau užbėgti už akių...

Jis į burną įsidėjo gabalėlį morkų pyrago.

– Ilgai svarsčiau apie šią problemą – ir taip, ir anaip, ir galiausiai noriu tau kai ką pasiūlyti.

– Pasiūlyti?

– Taip.

Džonatanas tylėjo.

– Tai štai: neatsakyk man tuojau pat, viską ramiai apgalvok.

Džonatanas įdėmiai pažvelgė į Maiklą.

– Aš pasirengęs, – tarė šis, – nupirkti tavo akcijas, jei nuspręsi pasitraukti.

– Mano... bendrovės dalį?

– Taip, ne pyrago gi.

Džonatanas neteko žado. Jam niekada nebuvo kilusi mintis palikti bendrovę, kurią jie visi drauge sukūrė. Įmonei jis atidavė tiek širdies ir jėgų, kad ji tapo... galima sakyti, jo paties dalimi. Jis pajuto, kaip suspaudžia krūtinę. Palikti bendrovę – vadinasi, atplėšti save nuo to, kas svarbiausia jo gyvenime. Vėl pradėti nuo nulio. Viską kurti iš naujo...

Kavinės viduje ant sienos kabantis televizorius rodė Ostiną Fišerį – teniso čempioną, skinantį vieną pergalę po kitos. Prieš keletą savaičių laimėjęs Vimbldono turnyrą, dabar jis atvyko į Flušing Medou Koronos parką dalyvauti atvirajame JAV teniso čempionate ir yra laikomas pagrindiniu favoritu. Džonatanas susimąstęs stebėjo ekrane šmėsčiojančius vaizdus. Pardavęs savo akcijas Maiklui, turėtų atsisakyti ir slaptos svajonės – pra-

lenkti partnerį ir tapti agentu, galinčiu pasigirti geriausiais prekybos rezultatais.

– Man teks imti paskolą, – toliau kalbėjo Maiklas. – Bus ne lengva, bet turbūt taip geriausia mums visiems.

– Labas visiems.

Andžela atsisėdo prie jų staliuko ir garsiai atsiduso, rodydama, kad yra suirzusi, tačiau lūpose žaidė šypsosenėlė. Džonatanas pažinojo ją kaip nuluptą.

– Kaip sekasi gerai? – šūktelėjo Maiklas.

– Tavo dukra atsisakė valytis dantis, – Andžela smakru mostelėjo į Džonataną. – Aš, žinoma, nenusileidau. Barėmės dešimt minučių... Galiausiai nuvykus į mokyklą, durys buvo uždarytos. Ji turėjo skambinti sargui, o šis ją aprėkė. Taip jai ir reikia.

– Puodelį silpnos kavos kaip visada? – paklausė Maiklas, nepaliaudamas šypsotis.

– Ne, dvigubos, – Andžela vėl atsiduso.

Maiklas pateikė užsakymą. Andžela pažvelgė į Džonataną ir rūgščiai nusišypsojo:

– O tu atrodei ramus. Atsipalaidavęs...

Džonatanas jos žodžius nuleido negirdomis. Andžela pirštais persibraukė pečius siekiančius šviesiai rudus plaukus.

– Priekaištavai man, – tarė ji, – kad labiau rūpinuosi savo gėlėmis nei dukra, bet...

– Niekada taip nesakiau, – nesutiko Džonatanas. Jo balsas skambėjo lyg jau pralaimėjusio žmogaus.

– Bet, matai, mano gėlės nesivolioja ant žemės žviegdamos.

Džonatanas sulaukė šypseną ir nieko neatsakęs išgėrė savo kavą. Juodu išsiskyrė prieš tris mėnesius, bet ji nesiliovė jam priekaištavusi kaip anksčiau. Staiga jis pajuto – keista, bet jam tai patinka. Apima jausmas, kad jų santykiai, nepaisant visko, ir toliau tęsiasi. Tą akimirką Džonatanas suvokė, ko niekada nediršo prisipažinti – giliai širdyje jam rusena viltis, kad jie vėl bus kartu. Pardavęs savo akcijas Maiklui, tą viltį galutinai užgesintų, nes kasdieniai susitikimai su Andžela baigęsi.

Palikęs partnerius terasoje, Džonatanas išskubėjo į savo pirmąjį susitikimą. Potencialių klientų, kuriuos reikėjo aplankyti, sąrašas buvo ilgas. Laukia sunki diena, bet jau tuoj savaitgalis. Galės kaip reikiant atsipūsti.

Džonatanas nė nenujautė, kad po dviejų dienų jo gyvenimas pasikeis visiems laikams.